

Tervon kunta
perusturvalautakunta

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi Tervossa 2015-2017

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen kuntaliitto ovat antaneet iäkkäiden ihmisten palveluja koskevat laatusuositukset vuosina 2001, 2008 ja 2013. Suosituksen tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain (nk. vanhuspalvelulaki) toimeenpanoa. Suositus on edeltäjiensä tapaan tarkoitettu ensisijaisesti iäkkäiden palvelujen kehittämisen ja arvioinnin tueksi kuntien ja yhteistoiminta-alueiden päättäjille ja johdolle.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (nk. vanhuspalvelulaki) astui voimaan 1.7.2013. Uuden lain mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntouttavia toimenpiteitä. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain. Uuden lain myötä suunnitelman laatiminen on nostettu Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksesta (2008) lain tasolle.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on osa kuntastrategiaa ja kunnan muuta strategista johtamista ja se on huomioitava terveydenhuoltolain 12 §:ssä tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja kuntalain 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa valmisteltaessa. Kunnan ikääntymispoliittinen ohjelma tai palveluohjelma voi vastata vanhuspalvelulaissa tarkoitettua suunnitelmaa, mikäli se täyttää vanhuspalvelulaissa suunnitelmalle asetetut tavoitteet.

Vanhuspalvelulain mukaan suunnitelmassa

- 1) *arvioidaan* ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila
- 2) *määritellään tavoitteet* ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi
- 3) *määritellään toimenpiteet*, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi
- 4) *määritellään eri toimialojen* vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja
- 5) *määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä* kunnan eri toimialojen, julkisten tahojen, yritysten sekä järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa (ks. 4 §).

Tervossa aiemmin tehty yksi vanhuspoliittinen strategia vuosille 2004-2010. Tämän jälkeen Tervon kunnan vanhuspalveluiden järjestämisen kokonaistarkastelu on aloitettu vuoden 2011 aikana (virkamiestyöryhmä 21.9.2011 alkaen). Työryhmän jäseniä ovat perusturvalautakunnan puheenjohtaja, perusturvajohtaja, osastonhoitaja, kotihoitopalvelujen esimies, toimistosihteeri, kotipalvelutiimin sekä Sinivuokon ja Valkovuokon tiimien edustajat, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Hankkeessa kehitetään vanhusten kotona selviämistä tukevia palveluja (esimerkiksi kuljetuspalvelut, uusi teknologia ja lähiverkostot), tehostettua palveluasumista kevyempää palveluasumista sekä koko vanhuspalvelutyön sisältöä ja työhyvinvointia.

Tämä suunnitelma on valmisteltu huomioon ottaen uuden vanhuspalvelulain vaatimukset, ikäihmisten palvelujen laatusuositukset 2013, Tervon kunnan kuntastrategia, valmisteilla

oleva hyvinvointikertomus, Tervossa 2014 järjestetty kuntalaiskysely sekä kunnan eri toimialojen, vanhusneuvoston ja yhteistyötahojen kanssa pidetyn työkokouksen tulokset. Lisäksi suunnitelmassa on huomioitu "Nilakan kuntien" Tervon, Vesannon, Keiteleen ja Pielaveden yhdistymisselvityksen keskeiset johtopäätökset ja tavoitteet.

Sisältö

1 Ikääntyneen väestön hyvinvointi Tervossa	5
1.1 Väestö Tervon kunnassa	5
1.2 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila	6
1.2.1 IKIPOSA-tutkimuksen tulokset.....	6
1.2.2 Tilastotietoa ja valmisteilla olevan hyvinvointikertomuksen hyvinvointi-indikaattorit	11
2. Laatusuosituksen mukainen palvelurakenne ja palveluvalikoima	15
3 Uusi sosiaalihuoltolaki.....	15
4 Palvelut Tervon kunnassa ja kuntalaiskyselyn tulokset (palvelujen käyttö ja arvosana) .	19
4.1 Ikäihmisten palvelut	19
4.2 Kaikille kuntalaisille suunnatut palvelut.....	23
5. Kuntastrategia ja muut visiot tulevaisuuden kunnasta	31
5.1 Tervon kuntastrategia 2013-2016.....	31
5.2 Nilakan kuntien yhdistymisselvitys, Strategiset tavoitteet 2018:	32
6 Tavoitteet toimenpiteet voimavarat ja vastuut hyvinvoinnin ja palvelujen tukemiseksi....	35
6.1Tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi.....	35
6.2 Toimenpiteet, voimavarat ja vastuut hyvinvoinnin kehittämiseksi	35
6.3Tavoitteet ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen kehittämiseksi	36
6.4 Toimenpiteet, voimavarat ja vastuut palvelujen kehittämiseksi.....	36
7. Suunnitelman toteutumisen seuranta.....	37

1 Ikääntyneen väestön hyvinvointi Tervossa

1.1 Väestö Tervon kunnassa

Suomen virallinen väkiluku 31.12.2013 oli 5 451 270. Väkiluku kasvoi vuoden 2013 aikana yhteensä 25 600 henkilöllä. Edellisten vuosien tapaan muuttovoitto ulkomailta oli luonnollista väestönkasvua voimakkaampaa. Vuoden 2013 aikana väkiluku kasvoi tai pysyi ennallaan 107 kunnassa ja väheni 213 kunnassa. Väestö keskittyy yhä enemmän suurimmille kaupunkiseuduille pienten kuntien menettäessä väestöään.

Tervon väkiluku 12.2013 oli 1 669 henkeä. Väestökehitys on selvästi laskeva. Kehityksen suunta johtuu ennen kaikkea väestörakenteesta, kunnan väestö on ikääntynyttä ja luonnollinen väestöpoistuma on suurempi kuin syntyvyys. Seuraavassa taulukossa esitetään keskeisiä lukuja Tervon väestörakenteesta 31.12.2013.

Väestö	Tervo	Koko maa
Väkiluku 31.12.2013	1 669	5 451 270
Väkiluvun muutos, % 2012 - 2013	-2,1	0,5
0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2013	9,5	16,4
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2013	60,6	64,2
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, % 31.12.2013	29,9	19,4
75-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä % 31.12.2013	15,76	8,52
Ruotsinkielisten osuus väestöstä % 31.12.2013	0,1	5,3
Ulkomaisten kansalaisten osuus väestöstä % 31.12.2013	1,1	3,8
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä 2013	-8	0
Syntyneiden enemmitys, henkilöä 2013	-26	6 662
Perheiden lukumäärä 31.12.2013	464	1 471 085

Lähde: Tilastokeskus

Väestöennuste vuoteen 2030 on edelleen laskeva. Ikääntyneiden suhteellisen osuuden väestöstä ennustetaan kasvavan niin, että vuonna 2020 75 vuotta täyttäneitä on 264 ja heidän osuutensa väestöstä on 17,00 %. Vuonna 2030 75 vuotta täyttäneitä on ennusteen mukaan 364 ja osuus väestöstä 24,63 %.

Väestöllinen huoltosuhde (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä työikäistä kohden) Tervossa vuonna 2013 oli 65, koko maassa 56.

Kunnan väestörakenteen kehitys asettaa suuren haasteen sekä hyvinvoinnin edistämistyölle että palvelujen tuottamiselle. Muutosta kehityssuuntaan haetaan muun muassa aktiivisella elinkeino ja asuntopolitiikalla sekä alueen elinvoiman kehittämällä yhdessä naapurikuntien kanssa.

1.2 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila

Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan yleensä kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaalliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun

(<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>) Yhä useammin koettua hyvinvointia mitataan elämänlaadulla, jota muovaavat terveys ja materiaallinen hyvinvointi, samoin kuin yksilön odotukset hyvästä elämästä, ihmissuhteet, omanarvontunto ja mielekäs tekeminen.

Hyvinvointi-käsite viittaa yksilöllisen hyvinvoinnin lisäksi yhteisötason hyvinvointiin.

Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat mm. elinolot, kuten asuinolot ja ympäristö, työhön ja koulutukseen liittyvät seikat, kuten työllisyys ja työolot, sekä toimeentulo (<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>).

Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilasta Tervon kunnassa voidaan saada käsitys hyvinvoinnin eri osa-alueita kuvaavien tilastotietojen avulla. Koettua hyvinvointia voidaan mitata esimerkiksi kuntalaiskyselyn avulla. Kunnallisen hyvinvointikertomuksen valmistelutyön yhteydessä vuonna 2014 Nilakan kunnista koottiin kuntalaisten hyvinvointiin liittyvää tilastotietoa (hyvinvointi-indikaattorit). Vuonna 2014 Tervossa tehtiin myös 65 vuotta täyttäneille suunnattu kuntalaiskysely josta saatiin tietoa tervolaisten ikäihmisten koetusta hyvinvoinnista sekä palvelujen käytöstä, tyytyväisyydestä palveluihin sekä palvelujen kehittämisideoista.

Ikäinnovaatio 2012–2014 -hanke oli Itä-Suomen yliopiston Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitoksen sekä Savonia-ammattikorkeakoulun toteuttama hanke, jonka pääasiallisena tarkoituksena oli toimintakykyä edistävien toimintamallien kohdistaminen 60-vuotiaisiin henkilöihin ja heidän läheisiinsä.

1.2.1 IKIPOSÄ-tutkimuksen tulokset

Ikääntyminen ja hyvinvointi Pohjois-Savossa (IKIPOSÄ) -tutkimus oli Ikäinnovaatiohankkeen toteuttama tutkimus, jonka tavoitteena oli selvittää Pohjois-Savossa asuvien 60- ja 70-vuotiaiden henkilöiden toimintakykyä, elämänlaatua, hyvinvointia ja tulevaa palveluntarvetta. Kokonaisuudessaan kyselyn tulokset ovat lähtökohtana Ikäinnovaatio 2012–2014 -hankkeessa kehitettävän toimenpidemallin suunnittelulle. Mallin tavoitteena on ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitäminen niin, että ikääntyvät voivat toimia entistä pidempään aktiivisesti arjessaan. Tutkimus toteutettiin postikyselynä marraskuu 2012–tammikuu 2013 välisenä aikana. Kysely lähetettiin kaikille Pohjois-Savossa asuville 60 ja 70 vuotta vuonna 2012 täyttävälle henkilölle. Vastaanottajina oli 3904 60-vuotiaasta ja 1920 70-vuotiaasta, yhteensä 5824 henkilöä. Kyselyn palautti yhteensä 2496 henkilöä, ja vastausprosentiksi muodostui 42,9. Tervolaisia vastaajia oli 18 ja vastausprosentti oli 36.

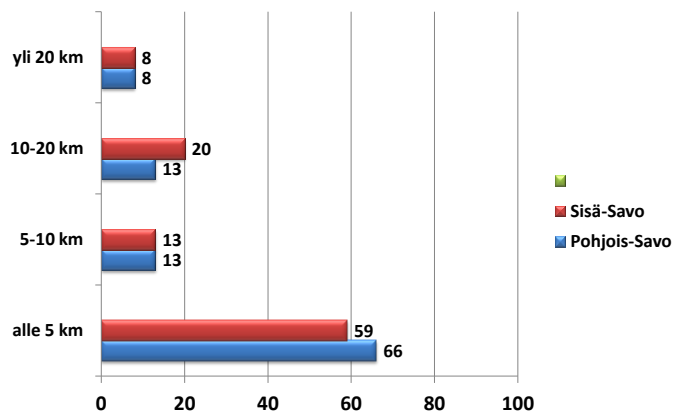
Seuraavassa esitetään muutamia tutkimuksen tuloksia Pohjois-Savon ja Sisä-Savon osalta.

Kotitalouden koko, talotyyppi, asumismuoto

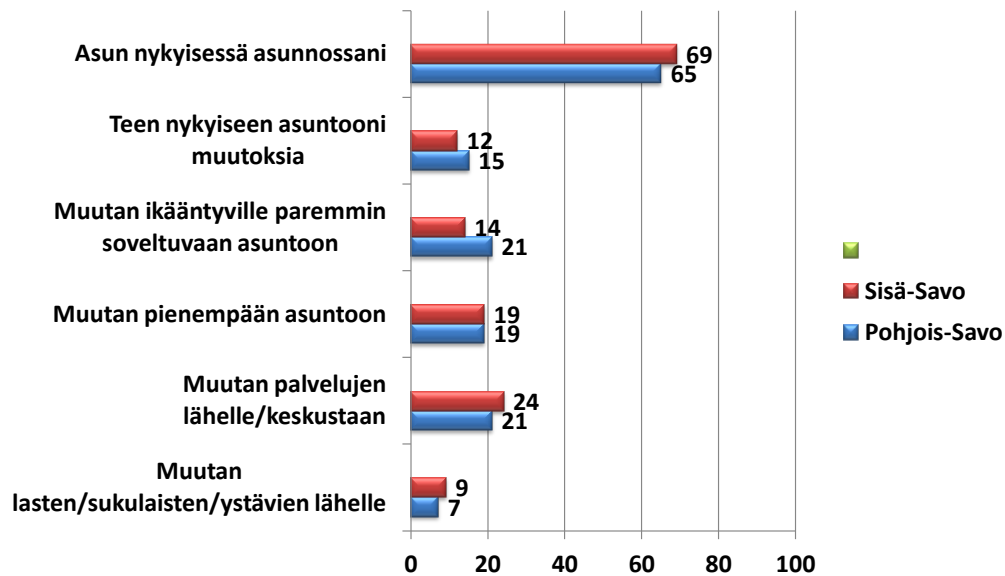
	Pohjois-Savo %	Sisä-Savo %
Kotitalouden koko		
1 henkilö	23	29
2 henkilöä	70	59
3 henkilöä tai enemmän	7	12
Talotyyppi		
Omakotitalo	56	71
Kerrostalo	16	14
Rivi- tai paritalo	28	15
Asumismuoto		
Omistusasunto	86	79
Vuokra-asunto	11	15
Muu	3	7

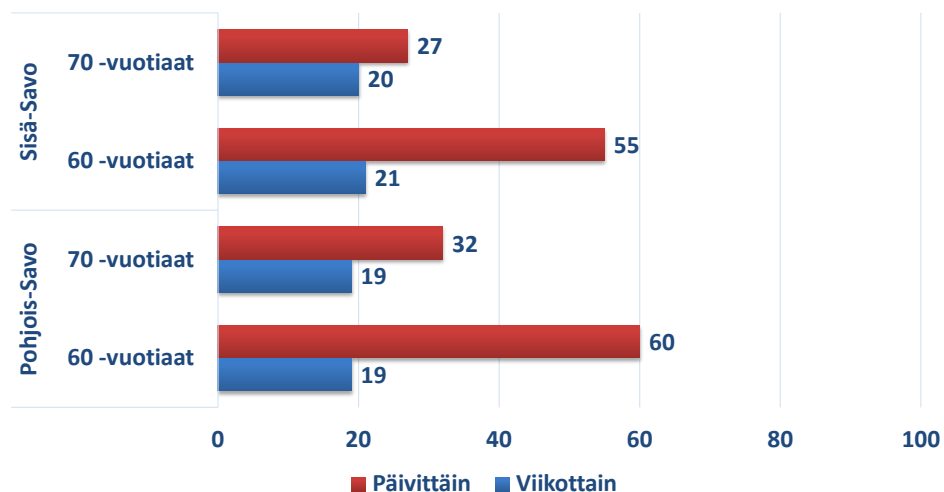
Kodin etäisyys taajamasta

Tulevaisuuden asuminen

Internetin ja sosiaalisen median käyttö

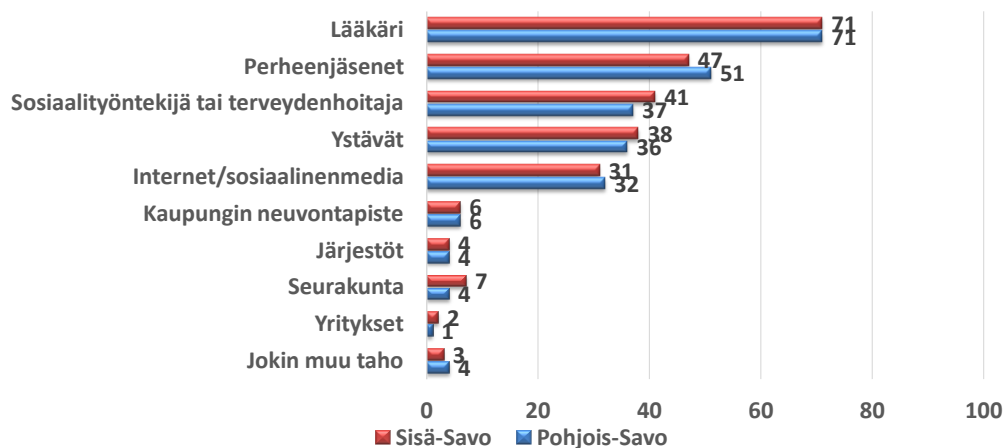

Avunsaanti läheisiltä ja kodin ulkopuolelta

- Pohjoissavolaisista vastaajista 33 % ei saa (tai ei tarvitse) apua ruokailuun ja /tai siivoukseen ja 31 % kodin ulkopuoliseen asiointiin.
- Sisäsavolaisista vastaavat luvut olivat saman suuntaiset 35 % ei saa (tai ei tarvitse) apua ruokailuun ja /tai siivoukseen ja 33 % kodin ulkopuoliseen asiointiin.
- Tyytyväisyys terveyteen ja hyvinvointiin saatuun apuun oli suuri: pohjoissavolaisista 83 % vastaajista oli tyytyväisiä ja sisäsavolaisista 84 %.

Tieto palveluista

Jos tarvitsisitte hyvinvointianne ja terveyttänne edistäviä neuvoja tai tietoa saatavilla olevista palveluista, keneen puoleen kääntyisitte?

Yhteisenä piirteenä kaikissa Pohjois-Savon seutukuntien tapaamisissa olivat seuraavat

- uusien palveluiden ja tuotteiden kehittäminen, kuten monipalveluautot (kirjastopalvelujen lisäksi myös sosiaali- ja terveysterveystoimintatiloja sekä esimerkiksi ns. kauppakassityyppisiä- ja lääkehuoltopalveluita, posti- ja tietopalveluita, verenpaineen mittausta jne. harvaan asutuille maaseudun alueille)
- palvelujärjestelmien koordinaattori (palveluiden koordinointi / tiedottaminen kuntalaisten suuntaan - eri toimijoiden tarjonta ja niistä tiedottaminen haasteena). Seututilaisuuksien perusteella palvelujärjestelmien yhteensovittamista ja yhteistiedottamista sekä ikäihmisten ja kunnan välimiehenä toimivaa koordinaattoria kaivattaisiin

Sisä-Savossa yksin asuvia ikäihmisiä oli hieman enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin (29/23 %). Matka kotoa keskukseen oli myös pidempi kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Tulevaisuuden asumisesta Sisä-Savolaiset arvioivat asuvansa nykyisessä asunnossaan useammin kuin Pohjois-Savossa keskimäärin (69/65 %), mutta toisaalta Sisä-Savossa suunniteltiin myös keskimääräistä enemmän muuttoa palvelujen lähelle keskustaan (24/21 %). Asunnon muutostöitä tai muuttoa paremmin soveltuvaan asuntoon suunniteltiin Sisä-Savossa vähemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Tietoa palveluista saatiin sosiaalityöntekijöiltä, terveydenhoitajilta, ystäviltä ja seurakunnasta enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Perheenjäseniltä tietoa saatiin vähemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.

Tulokset voivat viitata siihen, että Sisä-Savossa ikäihmisen lapset asuvat keskimääräistä enemmän kaukana vanhemmistaan ja näin ollen julkisten toimijoiden, ystävien ja seurakunnan antama turva on erityisen tärkeää. Toisaalta yhteydenpito asiakkaiden ja viranomaisten välillä voi olla maaseutupaikkakunnilla helpompaa kuin suuremmilla paikkakunnilla.

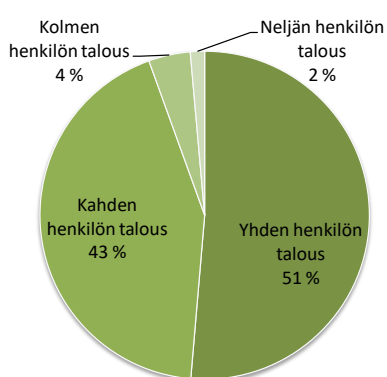
1.2.2 Tilastotietoa ja valmisteilla olevan hyvinvointikertomuksen hyvinvointi-indikaattorit

Seuraavassa esitetään keskeisiä hyvinvointiin liittyviä Tervon tilastotietoja 31.12.2013.

Asuminen	Tervo	Koko maa
Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2013	822	2 599 613
Vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus, % 31.12.2013	19,5	30,6
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista, % 31.12.2013	91,6	54,0
Kesämökkien lukumäärä 31.12.2013	957	498 694
Koulutus	Tervo	Koko maa
Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2013	59,1	69,4
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2013	14,1	29,3
Työmarkkinat	Tervo	Koko maa
Valtionveronalaiset tulot, euroa/tulonsaaja 2011	19 775	26 555
Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 31.12.2012	434	2 339 904
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista, % 31.12.2012	51,5	60,1
Työttömyysaste, % 31.12.2012	11,3	10,7
Taloudellinen huoltosuhde, työvoiman ulkopuolella tai työttömänä olevat yhtä työllistä kohti 31.12.2012	1,74	1,32
Eläkkeellä olevien osuus väestöstä, % 31.12.2012	39,2	24,2

Vastaajien kotitaloudet (kuntalaiskysely 2014)

- Vastaajia 149 kpl
- Vastaajatalouksissa asukkaita 227 kpl
- Kaikkien asukkaiden keski-ikä 74 vuotta

Yhden henkilön kotitaloudet:

- 75 kpl, keski-ikä 79 vuotta
- 26 kpl (35 %) yli 80-vuotiaita

Kahden henkilön kotitaloudet:

- 63 kpl, keski-ikä 72 vuotta
- Vanhemman asukkaan keski-ikä 75 vuotta
- 5 kpl (8 %) molemmat yli 80-vuotiaita

Kolmen henkilön kotitaloudet:

- 6 kpl, keski-ikä 67 vuotta

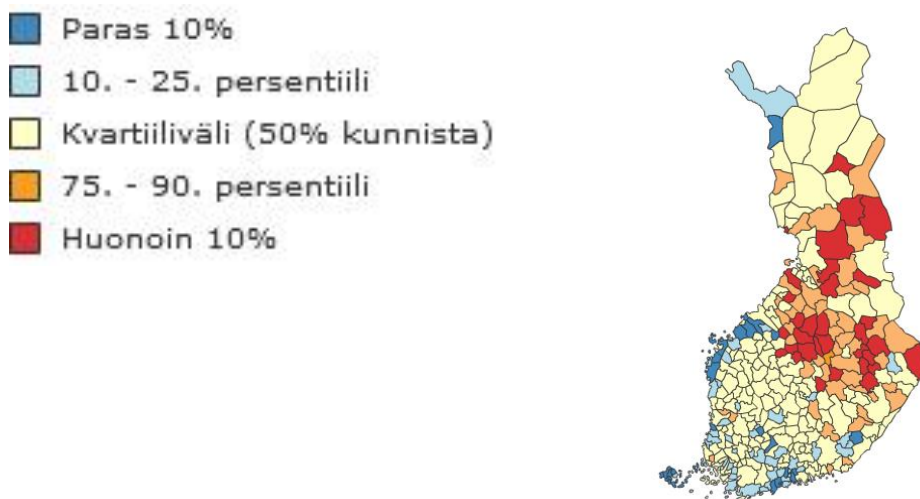
Neljän henkilön kotitaloudet:

- 2 kpl

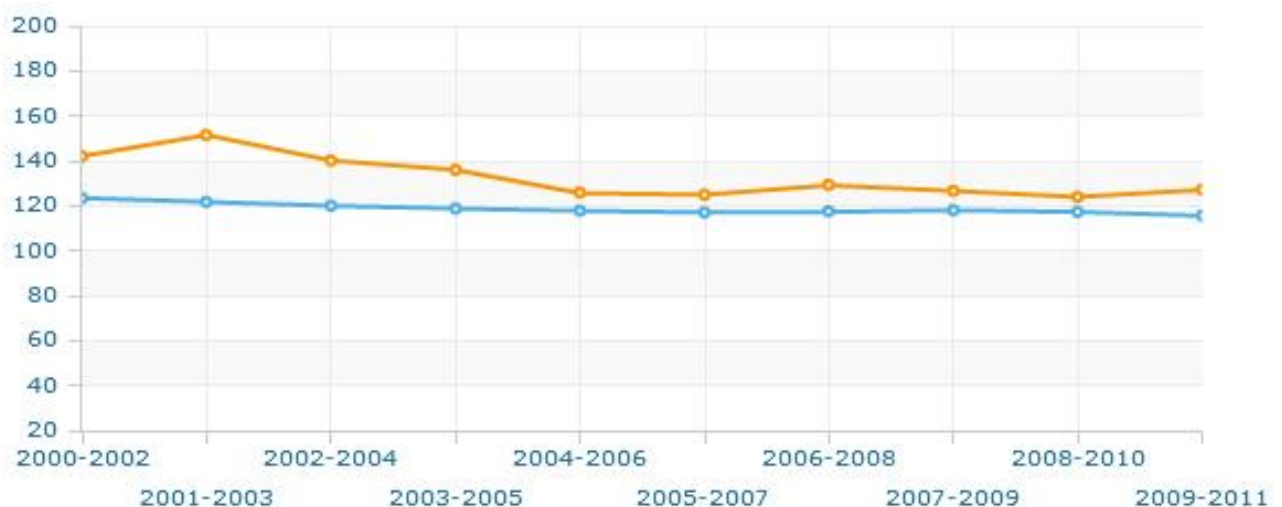
Valmisteilla olevassa hyvinvointikertomuksessa tilastotiedoista saatuja hyvinvointi-indikaattori arvoja verrataan Nilakan kuntien, Pohjois-Savon ja koko maan arvoihin.

Sairastavuusindeksi on tarkoitettu sairastavuuden alueellisen vaihtelun ja yksittäisten alueiden sairastavuuskehityksen mittariksi. Indeksikoostuu seitsemästä sairausryhmästä ja neljästä sairauksien tiettyä merkitystä painottavasta näkökulmasta. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ao. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Alueen indeksi on näiden painotettujen sairausryhmittäisten yleisyyslukujen keskiarvo. Indeksinarvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Koko maassa indeksinarvo aikasarjan viimeisenä ajanjaksona on 100.

Sairastavuusindeksi ikävakioitu 2013 kartalla. Lähde THL

Sairastavuusindeksi ikävakioitu aikajana Tervo (keltainen), KYS erva (sininen). Lähde THL

Tervon kunnan rakennetta, taloutta ja elinvoimaa koskevat keskeisimmät havainnot ja arviointi (Lähde: valmisteilla oleva hyvinvointikertomus.)

Positiivista:

- Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa on samalla tasolla vertailukuntien kanssa ja jopa korkeampi kuin Pohjois-Savossa tai koko maassa. Prosenttiosuus on pysynyt samalla tasolla viiden vuoden takaisesta luvusta.
- Gini-kertoimen luvun perusteella tervolaisten tulonjako on hyvin tasaista (Gini-kerroin on yleisin tuloeroja kuvaava tunnusluku. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet. Gini-kertoimen suurin mahdollinen arvo on yksi. Tällöin suurituloisin tulonsaaja saa kaikki tulot. Pienin mahdollinen Gini-kertoimen arvo on 0, jolloin kaikkien tulonsaajien tulot ovat yhtä suuret).
- Asunnottomia yksinäisiä ei ole.
- Toimeentulotukea saaneita henkilöitä on vähemmän kuin vertailukunnissa tai -alueilla. Toimeentulotukiasiakkaiden määrä on kuitenkin kääntynyt hienoiseen nousuun viiden vuoden takaiseen arvoon verrattuna (5-9,9 prosenttia).

Negatiivista:

- Sairastavuusindeksi on samalla tasolla vertailukuntien kanssa. Sairastavuus on korkeampaa koko maan väestön keskiarvoon verrattuna (=100). Lukema on pysynyt samalla tasolla viiden vuoden takaiseen lukuun verrattuna.
- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuus on kasvanut vähintään 15 prosenttia viiden vuoden takaisesta > hyvin negatiivinen kehitys. Pienessä kunnassa suuretkin prosenttiosuuksien vaihtelut voivat johtua yksittäisistä tapauksista.
- Kunnan yleinen pienituloisuusaste on korkeampi kuin useimmissa vertailukunnissa tai -alueilla. Pienituloisuusaste on kuitenkin kääntynyt laskuun viimeisen viiden vuoden aikana (muutoksen suuruus 10-14,9 %).
- Kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveydenedistämiskiivisyys on keskimertaisella tasolla. Tervon TEA (TEAvisarissa mitattu neljällä osa-alueella: perusterveydenhuolto, oppimisyhteisöt, liikunta, kuntajohto) on alhaisempi kuin koko maan ja Pohjois-Savon TEA, mutta korkeampi kuin vertailukunnissa.

Keskeisimmät havainnot ja arviointi indikaattori paketista "ikäihmiset"
(Lähde: valmisteilla oleva hyvinvointikertomus.)

Positiivista:

- Kotona asuvien 75-vuotiaiden osuus on samalla tasolla vertailukuntien - ja alueiden kanssa. Vuonna 1992 sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennetyöryhmän antaman toimenpideohjelman tavoitteiden mukaan vuoteen 2000 mennessä kotona joko itsenäisesti tai lähiomaisten tai -ympäristön tukemana ja/tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämien koti- ja avohuollon palveluiden turvin selviävien 75 vuotta täyttäneiden osuus nousee 90 prosenttiin. Tervo on saavuttanut hyvin asetetun tavoitteen, sillä osuus on ollut yli 90 % 2000-luvun alkuvuosista lähtien.
- Täyttä kansaneläkettä saavien 65-vuotta täyttäneiden osuus on lähtenyt laskuun viiden vuoden takaisesta prosenttiosuudesta, mutta silti se on Tervossa korkeampi kuin vertailukunnissa ja alueilla. 65-vuotiaat ovat alkaneet saada enemmän ansioeläkettä, joten eläkeikäisten pienituloisuusaste on kääntynyt laskuun.

Negatiivista:

- Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65-vuotta täyttäneiden osuus on melko suuri, joten Tervossa on paljon pitkäaikaissairaita ikääntyneitä henkilöitä.

2 Ikääntyneiden palvelujen järjestämistä ohjaava lainsäädäntö

Ikäihmisten palvelujen järjestämistä ohjaava lainsäädäntö on laaja ja vaikuttaa kokonaisvaltaisesti palvelujen sisältöihin ja järjestämistapoihin.

Palveluita ohjaavat muun muassa:

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

Kuntalaki 17.3.1995/365

Hallintolaki 6.6.2003/434

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301

Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912

Viimeksi ovat uudistuneet sosiaalihuoltolaki ja ns. vanhuspalvelulaki. Sosiaalihuoltolaki yleislakina sovelletaan myös iäkkäiden henkilöiden palvelujen järjestämiseen.

Vanhuspalvelulakia sovelletaan niissä tilanteissa, joissa iäkkäällä henkilöllä on oikeus sen mukaisiin palveluihin ja ne toteuttavat asiakkaan etua paremmin kuin sosiaalihuoltolaki.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (vanhuspalvelulaki) astui voimaan 1.7.2013. Lain tavoitteena on tukea koko ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä osallistumista palvelujen kehittämiseen kunnassa. Lisäksi tarkoituksena on parantaa iäkkäiden henkilöiden mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja sekä vaikuttaa palvelujensa sisältöön ja toteuttamiseen.

Vanhuspalvelulain toimeenpanon tueksi on laadittu pykäläkohtainen ohjeistus STM:n ja Kuntaliiton yhteistyönä sekä uudistettu laatusuosituksia laajapohjaisessa työryhmässä. Uudistunut laatusuositus konkretisoi lain tavoitteita: varautumista ikärakenteen muutokseen, hyvää hoitoa ja huolenpitoa iäkkäille sekä iäkkäiden osallisuuden vahvistamista. Laatusuosituksessa käsitellään muun muassa osallisuutta, asumista, toimintakykyisen ikääntymisen turvaamista, palveluja, henkilöstöä ja johtamista.

Sekä sosiaalihuoltolaki että laatusuositus painottavat kunnan järjestelmällistä toimintaa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kuntien palveluvalikoimassa on oltava hyvinvointia edistävien neuvontapalvelujen lisäksi myös esimerkiksi terveystarkastuksia ja hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä. Laatusuositus korostaa niin ravitsemuksen kuin

liikunnankin merkitystä hyvinvoinnin keskeisinä osatekijöinä. Suosituksessa painotetaan myös kuntoutuksen tärkeyttä osana kaikkea palvelua.

Vanhuspalvelulain mukaan iäkkäiden henkilöiden palvelutarve on selvitettävä laajasti. Selvityksen perusteella on laadittava yksilöllinen palvelusuunnitelma, jonka pohjalta tehdään päätös palvelujen myöntämisestä. Näin voidaan suunnitella palvelukokonaisuus, joka tukee iäkkään henkilön toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä varmistaa hänelle hyvän hoidon ja huolenpidon.

Palvelujen tarpeen monipuolinen selvittäminen on myös henkilöstön määrää ja rakennetta koskevan suunnittelun perusta. Laatusuosituksessa on myös kirjaus henkilöstön vähimmäismäärästä ja rakenteesta koti- ja ympärivuorokautisissa hoitoa ja huolenpitoa tarjoavissa palveluissa.

Uuden sosiaalihuoltolain tavoitteena on edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta, siirtää sosiaalihuollon painopistettä korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta asiakkaan tarpeisiin vastaamiseksi sekä turvata tuen saantia asiakkaan omissa arkiympyröissä. Laki lisää yhteistyötä sosiaalihuollon ja eri toimijoiden välillä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Uuden sosiaalihuoltolain säädökset muuttavat ikäihmisten palvelujen järjestämistä mm. avun tarpeen ilmoittamisvelvollisuuden, palvelutarpeen arvioinnin, omahoitajuuden, läheisverkoston kartoittamisen, viranomaisten verkostoyhteistyön ja liikkumisen tuen osalta.

3. Laatusuosituksen mukainen palvelurakenne ja palveluvalikoima

Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksen (2013/11) mukaan palvelurakenne ja palveluvalikoima on suunniteltava kunnan asukkaiden tarpeita vastaavasti huomioon ottaen:

- väestön ikärakenne ja –ennuste
- erityisen suuret palvelutarpeiden aiheuttajat, kuten etenevien muistisairauksien vallitsevuus, ikääntyneen väestön taloudellinen tila, erityishuomio pienituloisten ikääntyneiden määrään ja tilanteen kehityssuuntaan
- ikääntyneen väestön asuinolot ja elinympäristö (esteettömyys, turvallisuus)
- ikääntyneen väestön kielelliset tarpeet,
- yli 75 -vuotiaiden toimintakyvyn kehitys

Koko ikääntyneestä väestöstä on yhtenäisellä tavalla tunnistettava suuret palvelujen tarvisjaryhmät. Näitä ovat erityisesti muistisairaajat henkilöt, joiden sairauden aste on vähintään keskivaikea sekä päivittäistoimissaan paljon apua tarvitsevat iäkkäät henkilöt. Näiden väestöryhmien palvelurakennetta ja palveluiden kohdentumista on seurattava erikseen.

Tavoitteita asetettaessa on palvelurakennetta tarkasteltava kokonaisuutena huomioon ottaen vanhuspalvelulain palvelutarpeisiin vastaamista ohjaavat yleiset periaatteet (13 §) sekä pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon toteuttamista ohjaavat periaatteet (14 §).

Ikääntyneen väestön palvelurakennetavoitteet on asetettava ja niitä on seurattava siten, että huomioon otetaan iäkkäiden säännöllisesti käyttämien palvelujen lisäksi muutkin palvelutarpeiden kannalta keskeiset palvelut. Näiden palvelujen peittävyttä ja kohdentamista on myös seurattava. Tässä tarkoitettuja muita kuin säännöllisesti käytettyjä palveluja ovat ainakin:

- hyvinvointia edistävät palvelut (vanhuspalvelulaki, 12 §),
- tilapäinen kotihoito,
- kuntoutumista edistävät palvelut, kuten fysioterapia ja toimintaterapia,
- apuvälinepalvelut, kuntoutumista edistävä päivätoiminta
- ja lyhytaikaishoito
- perhehoito

Valtakunnalliset tavoitteet palvelujen rakenteesta (Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus 2013/11) ovat seuraavat.

	Valtakunnallinen tavoite 2017	Tervo 2014
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	91-92 %	90 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat 75 vuotta täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	13-14 %	12,2 %
Omaishoidon tuen 75-vuotta täyttäneet asiakkaat % vastaavanikäisestä väestöstä	6-7 %	8%
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75-vuotta täyttäneet asiakkaat % vastaavanikäisestä väestöstä	6-7 %	10,3 %
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75-vuotta täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	2-3 %	0,7 %

Tervon kunnan vanhuspalveluiden järjestämisen kokonaistarkastelu aloitettiin vuoden 2011 aikana (virkamiestyöryhmä 21.9.2011 alkaen). Ryhmän toimesta on selvitetty tulevaisuuden palvelutarpeita ja tarpeisiin vastaavia palvelurakenteita. Ryhmässä todettiin, että jatkossa kotihoidon toimintaa tulee edelleen kehittää esim. ottamalla käyttöön uutta tekniikkaa, kehittämällä yhteistyötä naapurikuntien ja järjestöjen kanssa ja tukemalla yhteisöllisyyttä. Jatkossa tarvitaan myös lisää ns. välimuotoisia asumispalvelupaikkoja.

4 Palvelut Tervon kunnassa ja kuntalaiskyselyn tulokset (palvelujen käyttö ja arvosana)

Tervon sosiaalityöjärjestelmä järjestää erityisesti ikäihmisille suunnattuja kunnallisia palveluja. Kaikessa kunnan palvelun tuotannossa ja elinympäristön suunnittelussa, hoidossa ja rakentamisessa otetaan huomioon myös ikäihmisten tarpeet.

Seuraavassa on kuvattu lyhyesti Tervon kunnan järjestämiä ikäihmisille suunnattuja palveluja sekä esitelty vuonna 2014 järjestetyn yli 65-vuotiaille suunnatun kuntalaiskyselyn tulokset. Kyselyssä selvitettiin palvelujen käyttöä sekä tyytyväisyyttä palveluihin asteikolla 1 tyytymätön-5 tyytyväinen. Kehittämistarpeissa- ja ideoissa on koottuna kaikki annetut vastaukset.

4.1 Ikäihmisten palvelut

Kotihoito on sosiaalihuoltolain määrittelemää kotiin annettavaa palvelua. Kotihoidon tavoitteena on mahdollistaa ikäihmisen asuminen ja selviytyminen kotona mahdollisimman pitkään ja turvallisesti, sekä parantaa heidän fyysistä psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään. Kotihoidolla tarkoitetaan palvelukokonaisuutta johon kuuluvat:

- kotipalvelu (esim. hoiva ja huolenpito, tuki lääkehoitoon ja muihin terveydenhoidon tehtäviin, tuki henkilökohtaisen puhtauden hoitoon ja ruokailuihin)
- kotisairaanhoito (esim. erilaiset lääkärin määrämät sairaanhoidon toimenpiteet, kuten näytteiden ottaminen, mittaukset, lääkityksen valvominen, haavan hoidot, asiakkaan voinnin seuraaminen sekä neuvonta)
- kotipalvelun tukipalvelut (esim. ateria-, kuljetus-, ja turvalaitepalvelut).
- päiväkeskustoiminta
- omaishoito
- tehostettu palveluasuminen

Palvelutarpeen ilmetessä otetaan yhteyttä kotihoitopalveluiden esimieheen. Asian tultua vireille tehdään palvelutarpeen selvitys ja sen jälkeen viranhaltijapäätös palvelujen myöntämisestä.

Kotihoitoa voidaan järjestää tilapäisenä tai säännöllisenä toimintana. Säännöllisen kotihoidon piiriin luetaan kaikki asiakkaat, joille on tehty hoito- ja palvelusuunnitelma, riippumatta siitä, miten usein käyntejä tehdään. Lisäksi säännöllisen kotihoidon piiriin luetaan ne asiakkaat, joille ei ole laadittu hoito ja palvelusuunnitelmaa, mutta käyntejä tehdään vähintään kerran viikossa.

Tervon kunnan Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon henkilökunta (Tervon kunta, virat ja toimet 1.1.2014):

SOSIAALITOIMI, KOTIHOITO

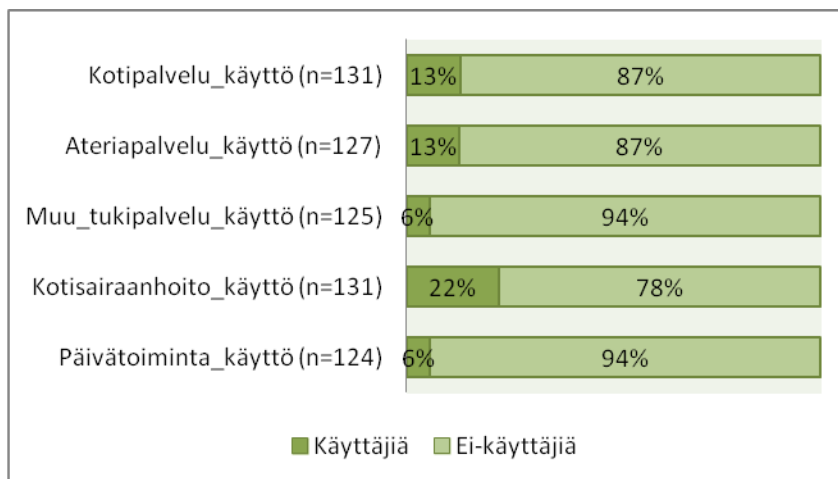
Kotihoitopalveluiden esimies (kuntakohtainen virka)

10 lähihoitajaa (kuntakohtaiset toimet)

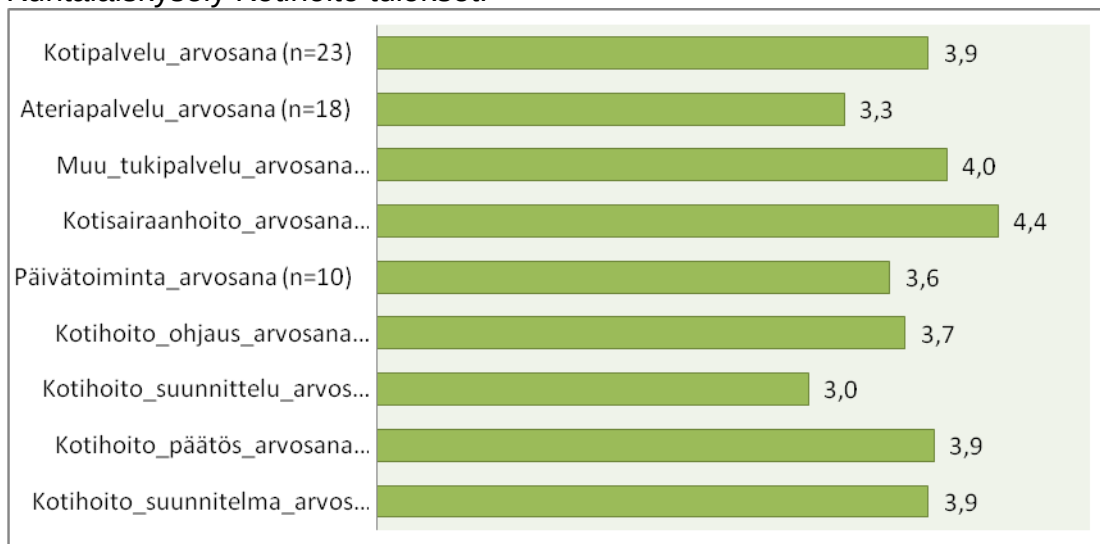
Terveydenhoitaja (kuntakohtainen virka)

Sairaanhoitaja (kuntakohtainen virka)

Kuntalaiskysely Kotihoito tulokset:

Kuntalaiskysely Kotihoito tulokset:

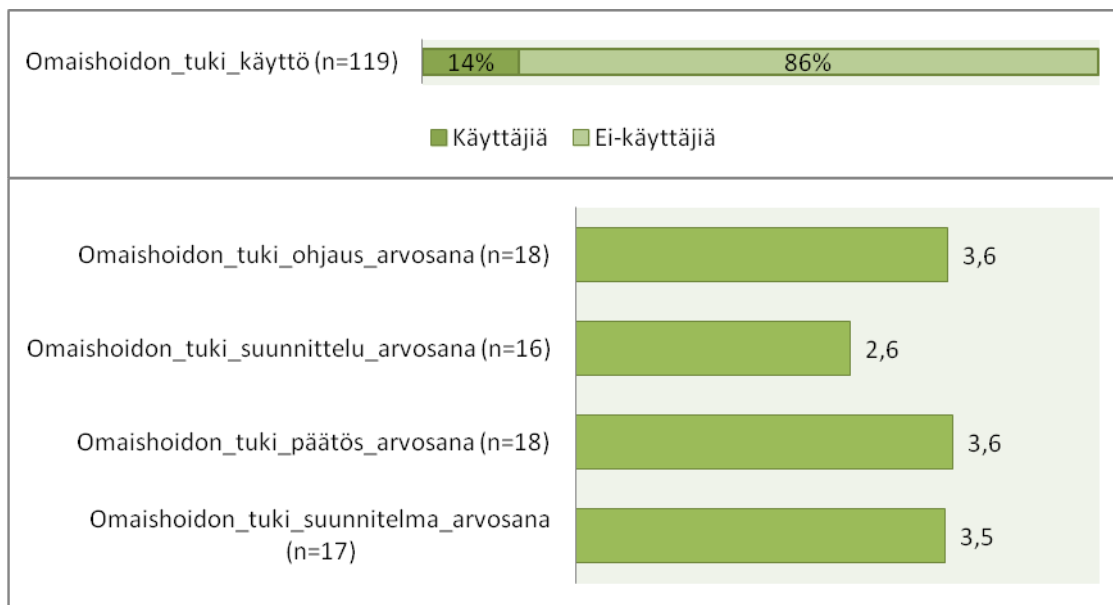

Kotihoito Kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Aikaa ihmiselle.
- Aikaa vanhusten ulkoiluttamiseen, liikkuminen jää kaatumisen pelossa ja kunto laskee nopeasti. Aikaa muutenkin. Arvokas vanhuus hoidon johtotähdeksi.
- Kotona mahdollisimman pitkään asumista tuettava.
- Hoitohenkilöstön resurssit liian pienet.
- Palveluiden riittävydestä pidettävä huoli. Hoitajamitoitus oikealla tasolla.
- Asukkaan ja hoitajien tiedonkulku on heikko.
- Joskus seuraa ja **kehittämistarpeita ja –ideoita**: siivousapua.
- Sotaveteraaneille ilmainen ruokapalvelu.
- Turvallisuutta parantavia toimenpiteitä; kahvat, sänkyjen korotus yms.
- Olisi miellyttävämpää asioida mahdollisimman paljon saman hoitajan kanssa. Nykyään kotona voi käydä jopa 6 eri hoitajaa päivässä.
- Työntekijöille aikaa puhella ja kysellä vointia.
- Kyseisiä palveluja mahdollisimman kauan kotona asumisen tueksi.
- Ihmisen vanhetessa ja kunnon laskiessa siivous- ja ruokahuoltoapua.
- Enemmän työntekijöitä.

→ **Aikaa, välittämistä ja kotona asumisen tukea**

Kuntalaiskyselyn omaishoidontuki tulokset:

Omaishoidontuki kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Riittävä tiedottaminen tuesta.
- En ole saanut omaishoidontukea.
- Omaishoitoa tuettava enemmän, myöntämisen kriteerit väljemmiksi. Olisi silti halvempaa kuin laitoshoido. Omaishoitajien jaksamiseen enemmän huomioita.
- Omaishoidon tuet kuntoon, vapaapäivien tuuraajiksi empaattisia ammattilaisia.
- Ei tiedä kirjallisesta hoito- ja palvelusuunnitelmasta.

→ **Tiedotus käyttömahdollisuuksista, omaishoitajien jaksaminen**

Kotihoidon asumispalvelua tarjoaa tehostetun palveluasumisen yksikkö Palvelukoti Vuokko. Asukaspaikkoja Vuokossa on 22, joista yksi on varattu vuoroasumiseen lyhytaikaisia tarpeita varten. Lisäksi tehostettua palveluasumista voidaan ostaa yksityisiltä palveluntuottajilta (mm. Nujulan hoitokoti ja Keiteleen palvelukoti). Tehostetussa palveluasumisessa asiakkaat vuokraavat asuinhuoneensa (mahdollisuus hakea asumistukea). Hoito ja huolenpito on järjestetty ympärivuorokautisesti (henkilökunta paikalla). Asiakas maksaa hoidosta ja hoivasta asiakasmaksulain mukaisen asiakasmaksun. Asumispaikkaa haetaan sosiaalipalveluhakemuksella ja hakemus käsitellään kunnan SAS työryhmässä. Osastonhoitaja tekee viranhaltijapäätöksen tehostetun palveluasumispaikan myöntämisestä.

Tervon kunnan tehostetun palveluasumisen henkilökunta (Tervon kunta, virat ja toimet 1.1.2014):

SOSIAALITOIMI, TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN

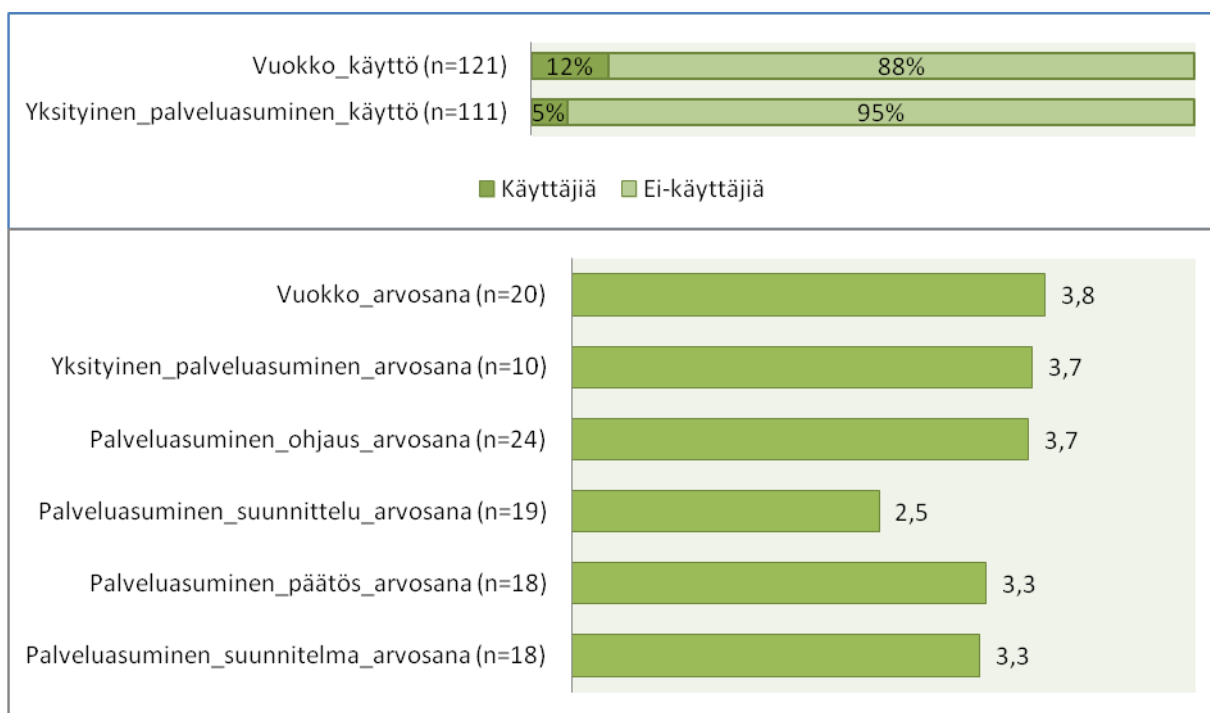
Osastonhoitaja (kuntakohtainen virka)

13 lähihoitajaa (kuntakohtaiset toimet)

Laitosapulainen (kuntakohtainen toimi)

Henkilökuntamitoitus palvelukoti Vuokossa (tehostettu palveluasuminen) mitoitus THL:n vanhuspalvelulain seurantakyselyn mukaan suunniteltu 6,2, toteutunut: 6,1.

Kuntalaiskysely Palveluasuminen tulokset:

Palveluasuminen kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Omaan kotiin palvelut.
- Posti viikonloppuna 2 km päässä, pitäisi saada lähemmäs.
- Olisiko mahdollista jakaa omaishoitajan vapaa pienempiin toteutuviin jaksoihin?
- Palveluasuminen lähipalveluna omassa kunnassa. Onko tehostetun palveluasumisen asuntoja riittävästi?
- Luottamuksellisen suhteen syntymisen takia jokaisella vanhuksella "oma ihminen" kunnassa. Hänen puoleen voisi kääntyä kaikissa asioissa, ja hän olisi selvillä vanhuksen tilanteesta. "Oma ihminen" pitäisi aktiivisesti yhteyttä vanhukseen.
- Palvelukoti Vuokolle selvä "vastaanotto-info" omaisille. Esim. mitä asiakkaalla oltava mukana mm. patja, tyyny ym.
- Kyseisten paikkojen palvelut todella tärkeitä.
- Tietoa on saanut vain kysyttäessä
- Reilumpi ja avoimempi tiedonkulku, jos asiakkaan tilanne muuttuu. Toiveita talon sisältä, mitä asukkaiden kanssa voisi yhdessä puuhastella. Omaisten "iltoja" tai muita tilaisuuksia.
- Viriketoimintaa, kuntoutusta ja liikuntaa meidän mummoille ja papoille.
- Hoito- ja palvelusuunnitelmaa ei ole tehty. Palvelukeskuksella olevilla pitäisi olla "oma hoitaja" joilta voisi kysyä / soittaa omaista koskevia asioita. Nyt siellä käydessä vuorossa olevat hoitajat eivät välttämättä tiedä omaiseni asioista mitään.
- Lisää henkilökuntaa. Palvelualltiutta.

→ Nimetty vastuu-/yhteyshenkilö, tietoa ja palvelua myös omaisille

Tervon kunnan alueella toimii neljä perhekotia, jotka tarjoavat **perhehoitoa** aikuisikäisille asiakkaille. Vuonna 2014 perhehoidossa hoidettiin seitsemää ikäihmistä (lyhyt- tai pitkäaikainen perhehoito).

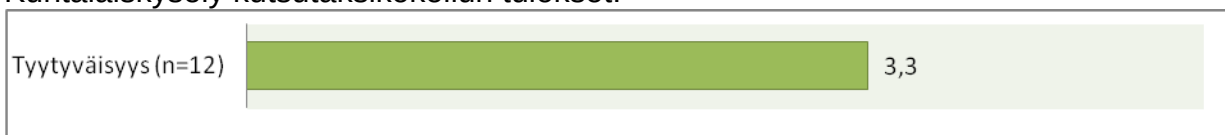
Ikäihmisille suunnattu asuntotarjonta: Tervon Vanhusten ja Vammaisten Tuki ry:llä on tarjolla 32 asuntoa ja niihin mahtuu asumaan enimmillään 47 henkilöä. Asunnot sijaitsevat Tervon kirkonkylässä ja osa asunnoista Terveyskeskuksen ja palvelukeskuksen välittömässä läheisyydessä. Asuntoja voi tiedustella ja hakea sosiaalitoimen sihteeriltä tai sosiaalipalveluhakemuksella myös kotihoitopalveluiden esimieheltä tai osastonhoitajalta.

4.2 Kaikille kuntalaisille suunnatut palvelut

Sosiaalityön palveluita tuotetaan sosiaalitoimistossa, jossa työntekijöitä on perusturvajohtaja (vastuualueena vammaispalvelut), sosiaalityöntekijä (vastuualueena sosiaalityö ja ehkäisevä toimeentulotuki) ja toimistosihteerit (vastuualueena toimeentulotuki, välitystili ja toimistotehtävät). Sosiaaliohjaajan palveluita tarjotaan yhtenä päivänä viikossa (vastuualueena päihde- ja mielenterveystyö).

Tervon kunnassa aloitettiin 20.11.2014 **asiointiliikennepalvelu** kutsutaksi periaatteella. Palvelun tarkoituksena on tarjota jokaiselle Tervolaiselle mahdollisuus asiointikäyntiin Tervon kirkonkylässä kerran viikossa. Palvelulla halutaan myös tukea ihmisten mahdollisuutta asua omassa kodissa toimintakyvyn heiketessä tai muuten vaikeissa elämäntilanteissa. Asiointiliikenne järjestetään erillisinä Talluskylä-Kiukoonaho suunnalla ja Hyvölä-Haapamäki-Nilakanranta suunnalla ja taajama-alueella. Molempien suuntien asiointipäivä on torstai. Tarvittaessa asiakas haetaan kotipihasta. Asiointiaika kirkonkylällä määräytyy asiakkaiden tarpeiden mukaan (n. 2 tuntia). Palvelua voivat käyttää kaikki Tervon kuntalaiset ja Tervossa oleskelevat vieraspaikkakuntalaiset. Asiakkaalta peritään tulo- ja menomatkalta linja-autotaksan mukainen maksu.

Kuntalaiskysely kutsutaksikokeilun tulokset:

Kutsutaksikokeilu kehittämistarpeita ja -ideoita:

- Kun ei omaa kyytiä, niin matkan täytyy järjestyä jotenkin.
- Hyvä jos voisi jatkaa.
- Mikäli tarvetta ilmenee, syytä jatkaa. Kulut kuitenkin kohtuulliset.
- Kannatan kyseistä palvelua, ajatellen syrjässä asuvia.
- Tulee jatkaa, jos kysyntää palvelulle.
- Pyörätuolilla liikkuville invataksiin kuljetuslupa.
- Toivon että kaikki pääsisivät hoitoon. Jos asuminen kotona ei onnistu, hoitopaikka olisi kuitenkin omassa kunnassa.
- Parempaa informaatiota.
- Erittäin tarpeellinen joillekin, itsellä ei tarvetta. Hyvä tiedotus asiasta.
- On tarpeellinen palvelu ympäri vuoden.
- En ole käyttänyt, mutta nyt olen kiinnostunut.
- Jotain ideaa tarvitaan.
- Huonosti tiedotettu.

- Tiedotus puutteellista.
- Epätietoisuutta ruokapalvelusta ja sen saamisesta haja-asutusalueelle. Kaupassa käynti askarruttaa.
- Asiointiliikenne tarpeellinen ikäihmisille.
- Kaikki toimii kohtuullisesti. Järjestöille vastuun siirtoa harrastetoiminnasta.
- Nähdäkseni palvelut keskitetty kirkonkylälle, ei haja-asutusalueelle. Siinä parantamista.
- Kimppakyytejä.
- Hyvä että on runsaasti tilaisuuksia, jotka houkuttelevat eri ikäluokkia yhteisiin menoihin.
- Voisi laajentaa asiointiliikennettä myös Kuopioon esim. 1xkk. Voisi kokeilla myös liikennettä myös lähikuntiin.
- Kauppa-asiointiin apua.
- Olisi sopiva 2 kertaa viikossa, jos aikataulutettu liikenne.
- Ei ole tullut tiedotetta ko. tapahtumasta.
- Asiointiliike on tarpeellinen.
- Syrjäkyläläisille kuljetus edes kerran viikossa.

→ Koetaan tarpeellisenä palveluna (voisi olla joskus Kuopioonkin), mutta kaikki eivät huomanneet kokeilua

Terveyspalvelut järjestää Liikelaitos Kysteri. Lähipalvelut järjestetään Tervon terveysasemalla. Lääkärin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotot toimivat ajanvarauksella, jonka yhteydessä hoitaja tekee hoidon tarpeen arvioinnin. Kiireellinen akuuttivastaanotto toiminta on Tervon terveysasemalla arkisin kello 8–16. Arki-iltoisin kello 16–20 sekä viikonloppuisin ja arkipyhinä kello 8–18 päivystys on joko Pielaveden tai Keiteleen terveysasemalla. Arkisin kello 20:n jälkeen ja viikonloppuisin kello 18:n jälkeen päivystys on Kuopiossa KYSin yhteispäivystyksessä.

Laboratoriotutkimuksiin tullaan lääkärin tai hoitajan läheteellä. Röntgentutkimukset on keskitetty Pielaveden ja Keiteleen terveysasemille.

Fysioterapia toteutetaan sekä yksilö- että ryhmätoimintana. Ryhmätoiminta on suunnattu etenkin erilaisia kroonisia sairauksia sairastaville potilaille. Yksilökuntoutukseen potilaat tulevat lähinnä terveyskeskuslääkärin tai erikoissairaanhoidon läheteellä. Apuvälineitä voi tiedustella fysioterapeutilta.

Mielenterveysneuvola toimii Tervon terveysasemalla. Potilaat voivat hakeutua mielenterveysneuvolaan ajanvarauksella joko itse tai läheteellä. Nilakan (Keitele, Pielavesi, Tervo, Vesanto) palveluyksikössä on käytävissä oman psykiatrin ja psykologin palvelut. Erikoissairaanhoidossa tehdään yhteistyötä lähinnä Julkulan, Koljonvirran ja Tarinan sairaaloiden kanssa.

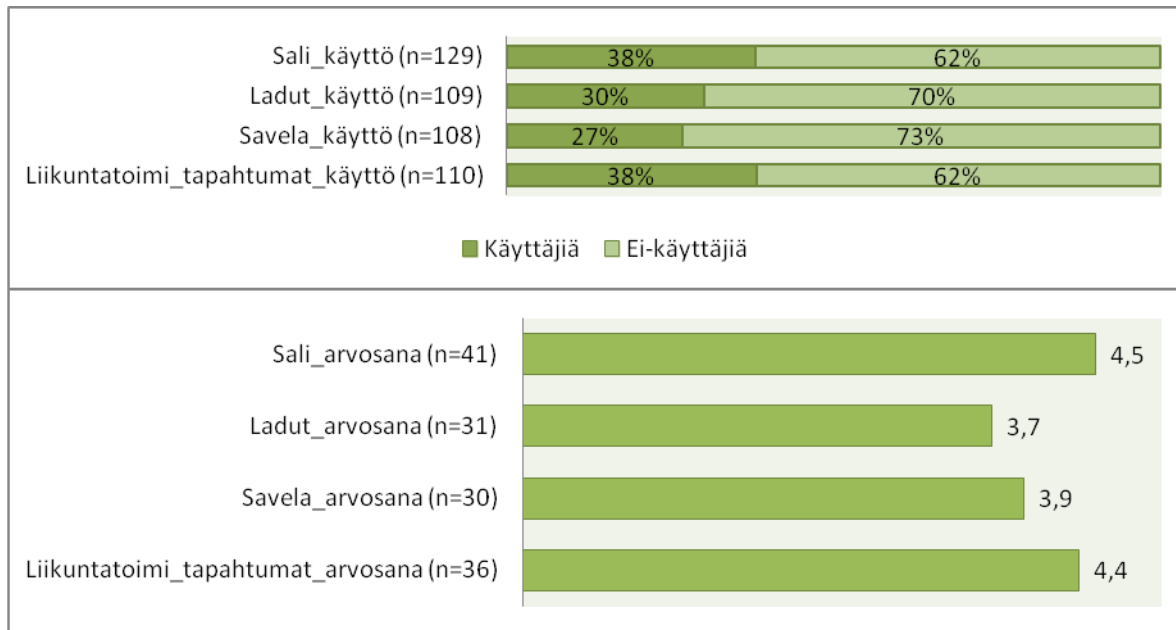
Hammaslääkärin ja suuhygienistin palvelujen ajanvaraus on keskitetty Nilakan palveluyksikössä (Tervo, Pielavesi, Keitele, Vesanto) niin, että asiakas voi varata ajan mille tahansa palveluyksikön suun terveydenhuollon vastaanotolle. Myös päivystys on arkisin virka-aikana terveysasemilla. Ilta- ja viikonloppupäivystys on Kuopion terveysasemalla.

Vanhusten pitkäaikaista laitoshoidtoa järjestetään vain lääketieteellisin ja/tai hoidollisin perustein laitoshoidtoa tarvitseville. Hoito järjestetään Pohjois-Savon Sairaanhoitopiirin

Kysteri liikelaitoksen Vesannon, Keiteleen ja Pielaveden vuodeosastoilla. Vuodelle 2014 talousarvioon varattiin määräraha kahta pitkäaikaista vuodeosastohoitoa varten.

Kunnassa toimii myös **Kelan yhdyshenkilöt**, jotka auttavat tarvittaessa kuntalaisia Kela-asioinneissa. Yhdyshenkilöille voi myös jättää Kela-hakemuksia.

Kuntalaiskysely **liikuntatoimen** tulokset:

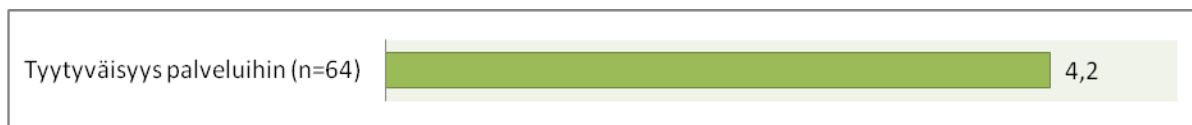

Liikuntatoimi kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Kalastus ja kotityöt.
- Saa riittävästi liikuntaa työtehtävissä.
- Lisää yhteisiä tapahtumia, porkkanoita aktiivisuuden lisäämiseksi.
- Iäkkäille henkilökohtainen avustaja liikuntaan, joka huolehtisi myös kuljetukset.
- Pyörätuoleilla liikkuville kehitettävä paremmat mahdollisuudet liikkua kirkonkylän palveluissa.
- Liikuntatoimi voisi opettaa sisäliikuntaa, esim. bocciata tms.
- Jatkossakin ohjattua liikuntaa salilla.
- Luontopolku kuntoon!
- Mahtavaa saada latu haja-asutusalueelle.
- Tervonsalmen itäpuolelle olisi hyvä saada lenkkeilymahdollisuuksia. Hiihtolatu jäällä ei ole kuin välttävä.
- Eläkeläisille ilmainen kuntosalin käyttö.
- Pururata esim. palvelukeskuksen lähelle. Hiekkatiet kesällä pölyisiä, asfaltti kova kipeäpolvisille. Ohjausta salille lisää.
- Suunnattava myös palvelukoteihin sisätiloihin tapahtuviksi palveluiksi, koskien myös liikuntarajoitteisia.
- Latua voisi jatkaa.

→ Ohjattua liikuntaa, ulkoliikuntapaikkoja lisää (pururata?, ladut)

Kuntalaiskysely seurakunnat tulokset:

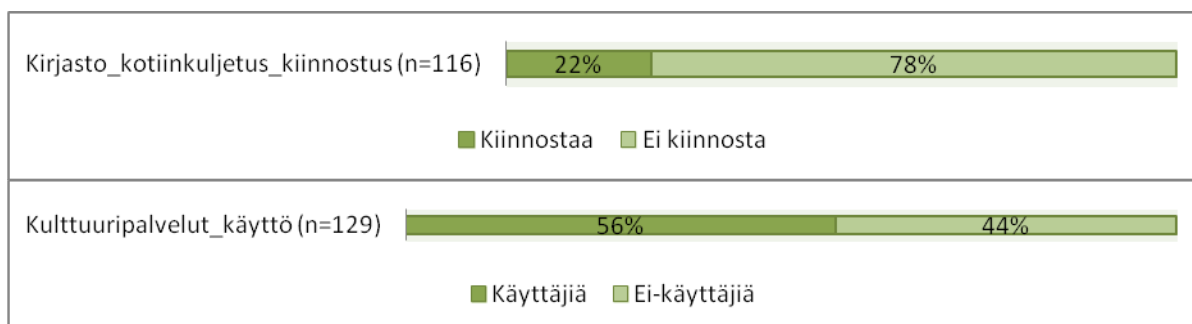

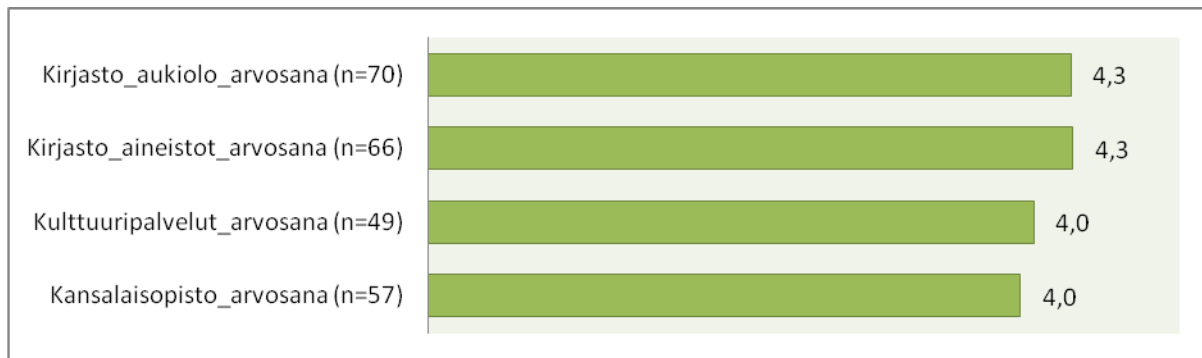
Seurakunnat

- Lähemmäs ihmistä, kuunteleminen.
- Ei kokemusta palveluista.
- Ei kuulu kirkkoon.
- Seurakunta etääntynyt "tavallisista" ihmisistä.
- Diakonin kotikäyntejä useammin.
- Voisi olla enemmän esillä.
- Monipuoliset palvelut turvattava, vaikka maltillisella veron nostolla.
- Diakonit saisivat käydä kotona , yhteistyötä vapaaseurakunnan kanssa saisi olla enemmän.
- Kimppakyytejä kirkkoon.
- Ei tietoa kirkon vanhustyöstä, ei löytynyt edes etsimällä.
- Kirkkoon paremmat äänentoistolaitteet.
- Ei kuulu kirkkoon.
- Työntekijän vierailuita ilman kutsua, Jumalanpalveluksia myös illalla esim. klo 18.00.
- Lisää retkiä.
- Pappi voisi käydä joskus kotona, edellisestä kerrasta on jo seitsemän vuotta.
- Ei kuulu kirkkoon.
- Kannattaa houkutella mukaan niitäkin jotka eivät normaalisti ole tilaisuuksissa.
- Ei kuulu kirkkoon.
- "Kuljetuksia" kirkkoon huomioiden alkamisajankohta, päivä ja vuodenaika.
- Voisi olla useampi konsertti vuodessa.

→ Yhteiskuljetuksia kirkkoon, kotikäyntejä (pappi, diakoni), tiedotusta toiminnasta

Kuntalaiskysely kirjasto ja kulttuuripalvelut tulokset:

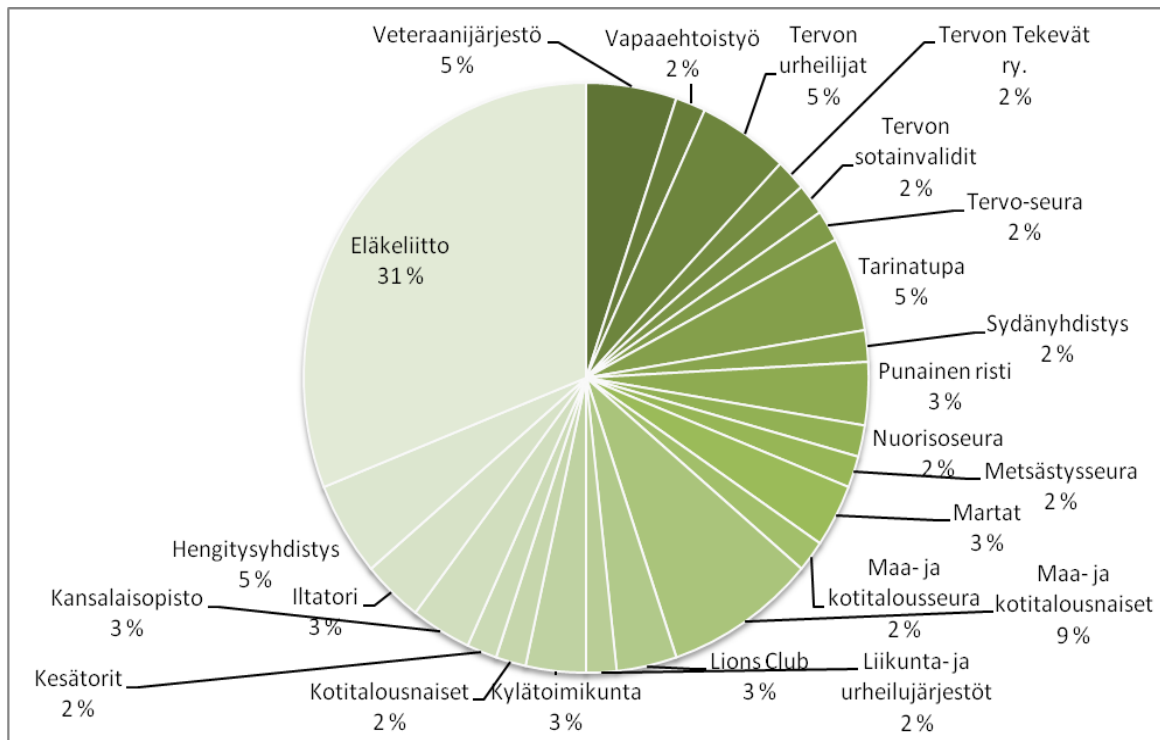

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Enemmän näkyvyyttä.
- Kirjaston lainapalvelu kotiin on hyvä.
- Kotikuljetuspalvelu kiinnostaa myöhemmin.
- Pienen paikkakunnan palvelujen vähyys ymmärrettävää.
- Kunnan viisaampaa ennemmin satsata terveydenhoitoon kuin kotiinkuljetuspalveluun.
- Vanhusväestölle suunnattuja kulttuuripläjäyksiä.
- "Hakija" tai seuralainen olisi tärkeä.
- Palvelut sitten tervetulleita, kun ei enää itse pääse liikkumaan.
- Suuritekstisiä kirjoja!
- Teatteri- ja konserttimatkoja useammin.
- Lisää uusimpia kirjoja.
- Voisiko kansalaisopisto järjestää englanninkielen alkeiskurssia?
- Lauantaisin kirjasto auki.
- Haluaisi tiedotteen kotiin aukioloajoista.
- Kirjastossa ei ole juurikaan materiaalia radio- ja tv-alalta.
- Kulttuuripalveluihin pääsemiseksi tarvitsee invataksin.

→ **Monenlaisia toiveita palveluiden saavutettavuudesta ja sisällöstä; palveluista tiedottaminen.**

Kuntalaiskysely järjestöt tulokset:

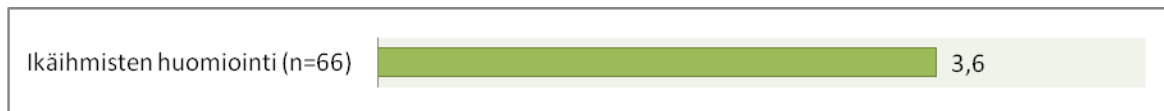
- 58 mainintaa jonkin järjestön toimintaan osallistumisesta
- Tyytyväisyys toimintaan (n=53): keskiarvo 4,2

Järjestöt kehittämistarpeita ja -ideoita:

- Hynttyitä yhteen ja suunnittelemaan, ideoimaan matkoja kotimaahan ja kauemmaksikin, esim. Pietari.
- Aktivoinnissa harrastetoimintoihin parannettavaa, mm. kuljetusjärjestelyt.
- Järjestöt yhdessä voisivat tehdä siivoustalkoita muuallakin kuin taajamassa.
- Tärkeää hommaa.
- Järjestöille yhteistyötä!
- Henkilökunnan taholta tuleviin ehdotuksiin vastaaminen.
- Kuntoutusjakso 2 viikkoa on pitkä. Toimintaa Vetreässä on supistettu. Aika käy pitkäksi.

→ Järjestöjen yhteistoiminnan lisääminen: mahdollistaa isompia juttuja

Kuntalaiskysely Asuinympäristö(ikäihmisten tarpeiden huomiointi) tulokset:

Asuinympäristö kehittämistarpeita ja –ideoita:

- Uimahalli paikkakunnalle.
- Myymäläauto on tärkeä.
- Asiat lienee mallillaan.
- Rantapolulle lisää penkkejä ja valoja, sekä kunnollinen pohja rollaattorein kulkemiseen.
- Rappuluiskia lisää.
- Viihtyisyyttä lisätä, penkit/levähdyspaikat yms.
- Liikenneväylien kunnossapitoa täytyy olla riittävässä määrin.
- Ihmisellä itsellään jonkinlainen vastuu. Kun auttaa naapuria, saa itse apua tarvittaessa.
- Meillä huonot soratiet, eikä katuvaloja.
- Yleinen kyyti kerran viikossa kirkolle asioille.
- Penkkejä kävelyreittien varrelle.
- Yksityistieavustukset kuntoon.
- Penkkejä levähtämiseen, piha-alueiden siistimistä.
- Salmen ylittävälle sillalle tuulisuojat, koirapuisto, kissat kuriin.
- Uusi kevyenliikenteenväylä toi parannusta asuinympäristöni.
- Kaavoituksessa asukkaiden tasavertainen kohtelu.
- Luontopolku kuntoon! Pääsy vierasvenesatamaan hankalaa rinteiden takia, muutosta siihen. Penkkejä esim. kirkkotielle.
- Välillä pelottaa liikkua sillalla, isojen rekkojen ajaessa ohi voi käydä isokin puuska.
- Esteetön liikkuminen täytyy huomioida.
- Palvelukeskuksen pihassa näkymä asfalttia ja autoja + helppo tulla ulos, oleskelutila pihaan: patio-tyyppinen, suihkuallas ja istutuksia. Jospa olisi mahdollisuus päästä ovesta vapaasti ulos ja sisälle.
- On asumisessa huomioitu tarpeellinen toistaiseksi.
- Ikkunastani ei näy kuin autoja.
- Kulkuyhteydet saareen kelirikkoaikoina. Ilmatyynyalus, silta (salmi vain 45 m).
→ **Penkkejä kävelyteiden varsille, viihtyisyyttä ja esteetöntä liikkumista.**

Yleinen palaute kuntalaiskysely 2014

- Haluaisi keskustelua.
 - Työntekijöiden jalkautuminen ikääntyvien luo, lisää aikaa ihmisille.
 - Vievätkö turhat palaverit aikaa vanhusten hoidolta?
 - Terveyskeskuksen pysyttävä kunnassa, samoin kotipalvelun palvelut. Kotipalvelun oltava "kohtuuhintaista".
 - Ei ole käyttänyt mitään palveluja, eikä sen vuoksi osaa vastata kyselyyn.
 - Pärjää pääsääntöisesti hyvin, apuna oma perhe. Kela on liian tiukka, kun ei anna lääkäreissulla kauppa-asioida.
 - Kiitokset Tervon päättäjille jo toteutuneista ikääntyvien huomioimisista.
 - Tasapuolisuus.
 - Vapaaehtoisia vierailemaan vanhusten koteihin.
 - Tavanomaisten palveluiden tulee olla saatavilla omassa kunnassa.
 - Tärkeää päästä lääkärille tarvittaessa ja että kauppapalvelut pelaa.
 - Kunta voisi järjestää henkilöitä, jotka kävisivät ulkoiluttamassa ja juttelemassa.
 - Joskus apua pihatöihin ja muihin talonmiehen töihin. Palvelukoti Vuokon pesutiloja ei pitäisi muuttaa yhden hengen tiloiksi. Avoimien ovien päiviä myös virastoihin. Vapaaehtoistyön korostamista. Kehityskyselyjä myös nuorille. Nilakan kunta varteenotettava vaihtoehto.
 - Ikäihmisille enemmän harrastusmahdollisuuksia esim. öljyvärimaalaus. Tiloja kunnan teollisuushalliin.
 - Joulukirkkoon voisi järjestää kyydityksen joka kylältä.
 - Asiointi kaupoille mietityttää. Kuinka päästä asioille 2krt/vko kun ei ole enää ajokorttia, ja taksilla ajaminen on liian kallista?
 - Ennaltaehkäisy ja yhteisöllinen toiminta tervetullutta.
 - Yleistä tiedottamista useammin.
 - Haluamme ikääntyvien palvelut Suonenjoelta, koska se on lähempänä.
 - Toivoisin kotipalvelun kehittämistä niin laajaksi, että ikääntyneet/liikuntarajoitteiset voisivat olla kotona mahdollisimman pitkään.
 - Jospa joskus olisi mahdollisuus käyttää asiointiliikennettä kansalaisopiston kursseihin syrjäkyliltä. Ei kulje linja-autot, ei ole omaa autoa tai olet liikuntarajoitteinen.
 - Jos mahdollista yhteydenpitoa palvelukeskuksessa olevan vanhuksen omaisten ja hoitohenkilökunnan kesken voisi lisätä. Nyt sitä on tuskin lainkaan. Juhannusjuhla vanhuksille ja heidän omaisilleen oli ihana.
 - Palvelusetelille olisi käyttöä. Saisi taksia esim. käydä tarinatuovassa, kampaajalla ja jalkahoidossa, käynti ja maksu palvelusetelillä.
 - Suhtautukaa vakavasti kyselyn tuloksiin, jotta saisitte tuloksiakin.
 - Esim. Pulkkilansaassa asuu 7 eläkkeellä olevaa henkilöä. Miten järjestätte kulkuyhteyden ja hoidon tulevina vuosina.
- **Henkilökohtainen vuorovaikutus, liikkuminen ja lähipalvelut tärkeitä**

5. Kuntastrategia ja muut visiot tulevaisuuden kunnasta

Kuntastrategiassa ja muissa suunnitelmissa on määritelty visioita tulevaisuuden kunnasta, sekä toiminta-ajatus ja painopisteet valtuustokaudelle. Suunnitelmiin sisältyy myös näkemyksiä hyvinvoinnista ja palveluista koko kunnan tasolla. Seuraavassa on esitelty keskeisiä strategioita ja visioita.

5.1 Tervon kuntastrategia 2013-2016

Tervon kuntastrategia 2013 – 2016 on konkreettinen asiakirja, mikä sisältää kunnan toiminta-ajatuksen, painopisteet valtuustokaudelle ja toimenpiteet painopisteiden käytännön toteutukselle.

Toiminta-ajatus: Toimiva ja osallistava Tervon kunta luo itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti alueelle elinvoimaa turvaamalla asiakaslähtöiset lähipalvelut kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille ja mahdollistamalla vaihtoehtoisia ja innovatiivisia asumisratkaisuja sekä luomalla toimintaedellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle.

Valtuustokauden painopisteet:

- Lähipalveluiden turvaaminen
- Viihtyisyys ja osallisuus
- Elinvoima
- Innovatiiviset asuinratkaisut ja vapaa-ajan asuminen
- Tervon asema kunta- ja palvelurakenne uudistuksessa
- Talouden – ja varallisuudenhallinta ja omistajanohjaus

Lähipalveluiden turvaaminen

Tervon kunta turvaa kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille – vauvasta vaariin - laadukkaat peruspalvelut asiakaslähtöisesti luontaisissa asiointipisteissä. Kunnan järjestämiä palveluita (lakisääteiset peruspalvelut) ja yksityistä palvelutuotantoa kehitetään kunnassa toisiaan täydentävinä elinvoimatekijöinä.

Kunta järjestää lasten päivähoidon-, esi- ja perusopetuksen-, kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut, elinkeinopalvelut, taajaman vesi- ja kaukolämmön, rakentamisen lupapalvelut ja muut teknisen toimen palvelut lähipalveluina. Perusterveydenhuollon palvelut tuotetaan yhteisesti Nilakan palvelualueella Kysteri- liikelaitoksen toimesta. Sosiaali- ja terveystieteiden eheän palvelukokonaisuuden muodostamiseksi myös sosiaalipalvelut tuotetaan tulevaisuudessa samassa organisaatiossa perusterveydenhuollon kanssa. Terveyskeskuspalvelut, vanhusten asumis- ja kotihoitopalvelut, sekä jokapäiväiseen elämiseen liittyvät sosiaalipalvelut ovat tarjolla kotikunnassa. Eriyistä osaamista vaativat palvelut turvataan yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Tervon kunta tuottaa isäntäkuntana ympäristöterveydenhuollon palvelut Tervon kunnan lisäksi Suonenjoen kaupungille ja Rautalammin, Vesannon, Keiteleen ja Pielaveden kunnille.

Viihtyisyys ja osallisuus

Kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja Tervon kunnan henkilöstön hyvinvointia tuetaan vahvistamalla aktiivisesti myönteistä kuntakuvaa ja ilmapiiriä, huolehtimalla ympäristön turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä tehostamalla kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden

tuottamista uusien toimintamallein yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa. Kaiken ikäisiä kuntalaisia kannustetaan yhteistoiminnallisuuteen. Henkilöstöpalveluilla tuetaan tuloksellisen palvelutuotannon ja henkilöstöjohtamisen kehittämistä, henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitämistä ja kehittämistä sekä työyhteisöjen ja niiden jäsenten muutosten hallintaan tarvittavien valmiuksien parantamista.

Elinvoima

Elinvoimainen ympäristö luo yrittäjyyttä. Kunta edistää elinkeinotoimintaa huolehtimalla positiivisesta kuntailmapiiiristä ja kuntakuvasta, aktivoimalla kehityshankkeita, järjestämällä helposti saavutettavissa olevat yritysneuvonnan palvelut sekä mahdollistaa yrityksille soveltuvia toimitiloja. Kannustimina käytetään tarvelähtöisiä yritys- ja kehittämistukia.

Innovatiiviset asumisratkaisut ja vapaa-ajan asuminen

Kunta toimii aktiivisesti maa-alueiden hankinnassa ja jalostamisessa siten, että kunnalla on jatkuvasti käytössä monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin asumisratkaisuihin. Kunta tukee uusien innovatiivisten asumisratkaisujen toteuttamista yhteistyössä rakennusliikkeiden ja muiden toimijoiden kanssa. Keskeiset maa-alueiden hankintasuunnat ovat keskustaajamassa, keskusta - Äyskoski välisellä alueella sekä laaja-alaisilla vapaa-ajan – tai omakotitaloasumiseen soveltuvilla ranta-alueilla.

Tervon asema kunta- ja palvelurakennemuutoksessa

Tervon kunnan asema kunta- ja palvelurakennemuutoksessa tunnustetaan ja lähipalvelut turvataan ennakoivalla ja aktiivisella toiminnalla. Kunta selvittää muutoksen eri vaihtoehtoja aktiivisesti yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Itsenäisen Tervon kunnan oman toiminnan kehittämistä ja kuntayhteistyötä jatketaan kunta- ja palvelurakenneselvitysten ohella.

Talouden- ja varallisuuden hallinta ja omistajaohjaus

Käyttötalouden ja investointien hallinnalla luodaan mahdollisuuksia elinvoimahankkeiden toteutuksille. Kunnan talouden ja varallisuuden hallinnalla turvataan elinvoima kaikissa olosuhteissa. Rahastovarallisuuden ja omaisuuden käyttöä hallitaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Kunta selvittää aktiivisesti tulevaisuuden elinvoiman turvaamista kehittämisyrityksiä, säätiöitä tai yhdistystä hyödyntämällä. Tarpeettoman omaisuuden myyntejä ja muita järjestelyjä jatketaan. Omistajanohjausta tehostetaan kunnan omistamisissa tai kunnan hallinnassa olevissa yhtiöissä.

5.2 Nilakan kuntien yhdistymisselvitys, Strategiset tavoitteet 2018:

Keiteleen, Pielaveden, Tervon ja Vesannon kunnat tekivät vuonna 2014 Valtiovarainministeriön edellyttämällä tavalla kuntien yhdistymisselvityksen. Selvitystyötä ohjaamaan nimettiin kuntien johtavista luottamushenkilöistä ja henkilöstön edustajista sekä kuntajohtajista koostuva ohjausryhmä. Palveluiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua varten perustettiin kuusi asiantuntijaryhmää, joissa oli edustajia jokaisesta kunnasta: Sosiaali- ja terveystyöryhmä, Tekniikka- ja kiinteistöryhmä, Opetus- ja vapaa-aikaryhmä, Taloustyöryhmä, Henkilöstöryhmä ja elinkeinoryhmä. Lisäksi perustettiin ammattilaisista koostuva ruokapalvelu- ja siivousryhmä. Työsuojeluasioita valmistelivat

työsuojelupäälliköt ja kuntien hallintojohtajat. Selvitystyössä mahdollisesti perustettavalle uudelle kunnalle asetettiin seuraavat strategiset tavoitteet.

Nilakka - uuden ajan maaseutukunta!

- Asukasmäärä kasvu- uralla (Työikäinen väestö kasvu-uralla)
- Yrityskanta ja työpaikat kasvaneet ja monipuolistuneet
- Talous vahvistunut
- Kuntalaisten hyvinvointi maakunnan parhaassa neljänneksessä
- Sähköiset palvelut laajasti arjen tukena
- Nilakan menestystarina valtakunnallinen esimerkki

Päästrategia

a) Vahvistetaan Nilakan alueen nykyisten yritysten kasvu- ja kehitysmahdollisuuksia

- Toteuttamalla joustavat kaavoitus- ja luparatkaisut
- Varmistamalla osaavan työvoiman saatavuus, esim. oppisopimuskoulutuksella/työharjoittelulla
- Edistämällä toimi- ja tuotantotilojen uudistumista
- Tukemalla omistajavaihtoksia ja tukemalla yrittäjyyskasvatusta kouluissa
- Kannustamalla kansallisiin ja kansainvälisiin kehitys- ja pilottihankkeisiin
- Tekemällä kumppanuussopimuksia eri koulutusyhteisöjen, tiedeyhteisöjen kanssa (koulutus, tutkimus, kehitystuki, pilottihankkeet....)

b) Luodaan kilpailukykyinen ja houkutteleva toimintaympäristö uusille yrityksille

- Helpottamalla tarkoituksenmukaisten toimi- ja tuotantotilojen sekä rahoitusratkaisujen löytymistä
- Antamalla monipuolista ja vaikuttavaa yritysneuvontaa
- Järjestämällä tuotekehityksen ja yritysideoiden kehittämiseksi ”elinkeinovoimaloita” yhteistyössä korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa
- Avaamalla portteja kansainvälisyyteen yhteistyössä isojen yritysten ja elinkeinoyhtymän tuella
- Tarjoamalla monipuolisia tarveperusteisia asumismahdollisuuksia

c) Vahvistetaan Nilakan alueen tunnettuutta ja vetovoimaa

- Panostamalla alueen markkinointiin
- Esiintymällä myönteisessä hengessä somessa
- Luomalla alueelle valtakunnallisesti/maailman laajuisesti mielenkiintoa herättäviä tapahtumia/tempauksia
- Esiin nostamalla innostavia tarinoita alueen vahvuuksista ja mahdollisuuksista
- Rakentamalla Nilakan henkeä Antti Ruuskasen esimerkin pohjalta
- Hyödyntämällä päättäjien sekä yrittäjien vaikuttajaverkostot

d) Panostetaan kuntalaisten hyvinvointiin huolehtimalla hyvistä palveluista, harrastusmahdollisuuksista ja asumispalveluista

- Kohdentamalla resurssit oikein kuntalaisten tarpeiden mukaisesti
- Kehittämällä ennakoluulottomasti sähköisiä palveluja
- Luomalla järjestöille, seuroille ja yhdistyksille hyviä toimintaedellytyksiä
- Ottamalla käyttöön uusia, innovatiivisia palvelujen tuottamistapoja
- Kiinnittämällä huomiota taajamien siisteys- ja kauneusarvoihin

- Tukemalla II asteen koulutuksen (lukion ja ammatillisen koulutuksen) saatavuutta alueella

e) Varmistetaan toimivat ja nopeat yhteydet

- Huolehtimalla maakunnan vaikuttajaverkostojen avulla riittävä rahoitus hyvätasoisien tiestön ylläpitoon alueella
- Laajentamalla nopea laajakaista koko kunnan alueelle
- Tukemalla muiden Pohjois-Savon kuntien kanssa lentoliikenteen kehittymistä suoraan Eurooppaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä koskeva lainsäädäntötyö oli selvitystä tehtäessä valmistelussa, joten selvityksessä ei voitu käsitellä sote-palveluiden järjestämistä ja tuottamista yksityiskohtaisesti.

6 Tavoitteet toimenpiteet voimavarat ja vastuut hyvinvoinnin ja palvelujen tukemiseksi

6.1 Tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi

- Tuetaan iäkkäiden mahdollisuuksia ylläpitää omaa terveyttään ja toimintakykyään. (Kehityssuunnan mittareina ikävakioitu sairastavuusindeksi ja toimintakykyarvio).
- Tervon kunnassa on ikäihmisille tarjolla erilaisia, heidän tarpeidensa mukaisia asumisen vaihtoehtoja (vuokra-asunnot, palveluasunnot, tuettu asuminen, ryhmämuotoinen asuminen, perhehoito, tehostettu palveluasuminen).
- Esteetön, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö ikäihmisille.
- Osallisuus ja toimijuus: yhteyksien parantaminen (esimerkiksi liikkuminen tapahtumiin ja harrastuksiin, myös sähköiset yhteydet).
- Syrjäytymisen ja yksin jäämisen ehkäiseminen.
- Ikäihmisten turvallisuuden parantaminen

6.2 Toimenpiteet, voimavarat ja vastuut hyvinvoinnin kehittämiseksi

Toimenpide	Aikataulu	Voimavarat	Vastuu organisaatio	Toimijat
Nykyisten ohjattujen toimintaryhmien säilyttäminen	2015	Voimavarat varataan toimijoiden vuosibudjetteihin	Kunta: tiedotus ja seuranta	Kunta, Kysteri, Kansalaisopisto, Seurakunta, Järjestöt
Ohjattujen toimintaryhmien saavutettavuuden kehittäminen, matkajärjestelyt	2015-2016	Järjestöjen keräämä rahoitus ja "naapuriapu"	Vanhus-neuvosto	Järjestöt yhdessä sovitulla tavalla
Ryhmätoiminnoista tiedottaminen, ikäihmisten liikunta/toimintakalenteri	2015-2016	Kotihoidon vuosibudjetti ja kehittämissankkeet	Kotihoito	Kumppanuuspöytä vuosittain
Kevyenliikenteen väylät, polut	2015-2017		Tekninen toimi Vanhus-neuvosto: seuranta	Tekninen Toimi TE-keskus
Palvelukeskuksen piha-alueen rakentaminen.	2016	Rahat varataan kunnan investointi budjettiin palvelukeskuksen remontin yht.	Sosiaalitoimi	Tekninen toimi

Turvallisuussuunnitelman kehittäminen yhteistyössä kyläkuntien ihmisten kanssa.	2017		Seija Korhonen, vanhus-neuvosto	Kyläyhdistykset, kunta
Ikäihmisen verkkosaitti	2016-	Kehittämishanke	Hankkeen hakijana Vanhus-neuvosto yhteistyössä "hankeosaajan" kanssa.	Järjestöt Eläkeliitto Kaista Savoon

6.3 Tavoitteet ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen kehittämiseksi

- Laatusuosituksen mukainen palvelurakenne. Erityisesti vahvistetaan kotiin tarjottavaa tukea ja välimuotoisia asumispalveluita (Vuokon remontti!)
- Asiointiliikennepalvelun vakiinnuttaminen
- Omaishoidon kehittäminen
- Kunnan ja asiakkaan/läheisten yhteydenpidon kehittäminen.
- Sähköisten palvelujen kehittäminen (tiedottaminen, uudet palvelumuodot)
- Tukipalveluiden kehittäminen yhdessä yritysten ja yhteisöjen kanssa oman kiinteistön hoitoon ja kodin askareisiin ja kodin ulkopuoliseen asiointiin.

6.4 Toimenpiteet, voimavarat ja vastuut palvelujen kehittämiseksi

Toimenpide	Aikataulu	Voimavarat	Vastuu organisaatio	Toimijat
Palveluohjaaja	2016-	Suunnitellaan toimintamalli syksyllä 2015 kotihoidon toiminta- ja tehtäväkuvaselvityksen yhteydessä.	Sosiaalitoimi	Sosiaalitoimi
Omatyöntekijä	2015-	Normaali toiminnan kehittäminen	Kotihoitopalveluiden esimies, osastonhoitaja	Kotihoidon hk. Palvelukeskus Vuokon hk.
Kotiin järjestettävä lomitus omaishoitajille	2015-	Lakisääteiset omaishoitajien lomat kunnan käyttötalousbudjetista OmaisOiva hanke	Kotihoito	OmaisOiva Seurakunta Kunta Muut mahdolliset hankkeet

Uusien yritysmuotoisten palvelujen suunnittelu ja palvelusetelin käyttöönotto	2016-	Hankkeet	Sosiaalitoimi	Sosiaalitoimi Elinkeinotoimi Järjestöt Hankkeet Yritykset
Sähköiset palvelut	2015-2017	ICT-projekti	ICT-projekti	ICT-projekti
Tiedotuskirje palveluista ikäihmisille 2 x vuodessa.	2015 syksy-	Kunnan kesä- ja talvikirjeen yhteyteen.	Sosiaalitoimen toimistokokous	Sosiaalitoimen toimistokokous

7. Suunnitelman toteutumisen seuranta

Kerran vuodessa liittyen kunnan talousarvion laadintaan pidetään Kumppanuuspöytätyökokous, kokoonkutsujana perusturvajohtaja. Ensimmäinen seurantokokous vuonna 2016. Vastuuhenkilönä perusturvajohtaja.

Suunnitelman uusiminen ja kuntalaiskysely valtuustokausittain.